

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Bavaria Sancta Maximiliani Sereniss. Principis Imperii,
Comitis Palatini Rheni, Vtrivsq. Bav. Dvcis Avspiciis**

Rader, Matthäus

Monachii, 1615

S. Corbinianvs Pontifex Frvxinensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79686)

DE S. CORBINIANO
S. CORBINIANVS
PONTIFEX
FRVXINENSIS.

35 CCXXX.
Martyrol.
Romanum
et alia.
Aribo Epi-
scopus in
ipsius vita.
Ordo Fri-
singensis
l. 1. c. 23. c.
24. Sicut
romo V.
8. Septem.
M. Velfe-
rus et cum
Boicariis
lib. 4. p. 216

Corbiniani pietas, & res gestæ apud Surium legun-
tur, sed Marcus Velserus accuratius IV. rerum Boica-
rum denarravit. Corbinianus ea ætate pietatis studi-
is apud Gallos floruit, in Melitonensi agro natus,
quem nomen à Meloduno Senonum vrbe, vt est
apud Cæsarem, corruptè traxisse suspicor. Monaste-
rium ad sancti Germani Ecclesiam condiderat, vbi cum annos qua-
tuordecim vixisset, crebrescente sanctimonie famâ, quotidianis
omnium ordinum adibat concursibus, quâ consilium, & oratio-
nes poscentium, quâ munera inter egenos partienda afferentium:
nam & Pipinus Heristallus equitum magister, cuius maxima secun-
dum Reges apud Francos auctoritas, miserat hominem ex suis pri-
marium, qui Corbiniani precibus illum submisit, suppliciterque
commendaret, vt ex quietis, tranquillitatisque portu, quem secessu
petierat, in medios jam hominum, negotiorumque æstus videretur
euectus. Offensus ea re, & interpellantium frequentiam impedi-
mentum ad beatiorum vitam interpretatus, Romam abit, solum
aliquem, ad D. Petri basilicam angulum à Pontifice impetraturus,
quo cum suis latitans, vitam sanctè institurâ, vni Deo vacaret. Votis
ad Apostoli ædem factis, sese ad pedes Pontificis abjicit, copiosâ
oratione rationem itineris, quidque quas ob causas petitum venisset,
prosequens. Gregorius ab homine, quantumvis deserto, in quâ
partem rogabatur, flecti non potuit, in aliam vltro motus est; anim-
aduerso enim, quàm mirificâ contentione omnibus pietatis exem-
plis exercitus, purâ & simplici mente in DEVM ferretur, cum ea ex-
teriùs accederent adminicula, quibus omnis & ætas & sexus cape-
retur, insignis oris facundia, morum incredibilis candor, faciles,
suauésque congressus, intellexit eum altius euectum, & in hominû
concilia, quæ fugiebat remissum, egregios & vberes fructus esse la-
turum. Nec mora; promotum per sacrorum ordinum gradus, Epi-
scopum creat, addito honoris causa pallio, & sacrâ benedictione
amplissima formula, quâ exercendæ dignitatis vbicunque terrarum
fieret potestas. Pontificis imperium detrectare non ausus, contra
quàm sperârat, nouum in Galliam onus inuitus & coactus retulit.
Ita

S. CORBINIANVS EPISCOPVS FRISINGENSIS.

Pone genu Princeps, pacemq; antistitis ora,
 Non implacatum si cupis esse Deum.
 Cernis, ut immanem parere coegerit irsum,
 Et graue ferre sui quadrupedantis onus.

Si fera sēcit horum, mysticq; obtemperat ori.
 Quis detrectabit numinis imperium?
 Emendet nostros siluestris bellua mores;
 Illa refert hominem, sapius iste feram.

L 3 Ica

EPISCOPUS TRINGENSIS

2 CORBINIANS EPISCOPUS TRINGENSIS

In

Ita verò gessit, ut priorem sanctimoniam opinionem miracula diuinitus edita exaugerent, illumque vulgò etiam, sed apud pios præcipuè in magnâ admiratione, & laude ponerent, supplices & munera in dies copiosius circumfluerent. Quo homo ab omni ambitionis & auaritiæ specie longè abhorrens, ad repetendum Melodunensè latibulum compulsus est. Ibi septennio circiter actò, res eodem redijt. tanta virtus nullis parietibus cohiberi poterat, famâ quo studiosius pressâ, magis magisque erumpente, & adeuntium coitiones fiebant jam propè turmatim. Romam ergò, quo prius animo, sed clam deuio, & insueto alio itinere, regredi cogitat, ne, si recto, consilium emanaret. Hæc in Germaniam descedendi causa. ut ad Bojos venit, quos Noricorum nomine Aribo appellat, plerorumque ruditatem miserans, officij delati memor, verba de rebus diuinis sepe vtiliter in publico fecit. Rumor breui Theodonem attigit, qui quoscunque sacerdotes comiter excipere solitus, peregrini Episcopi desiderio magnoperè incensus, eum ad se vocat, & coram omnia supra quam sermonibus celebraretur, expertus, quibus potest precibus contendit, Boicam de cætero sedem legat sibi; ne obtemperasse aliquando poeniteat, curæ fore. Assensus exprimi non potuit: muneribus itaque onustum dimittit. Nec de Theodone quidquam post illam diem, quod extet, proditum. Ab eo ad Grimoaldum filium ventum, cui pars prouinciæ in Italiam vergens, obtigerat, regia Frisingæ constituta: Non minori ibi siue Principis, siue popularium gratulatione acceptus, ad primum virtutis doctrinæque gustum, majori etiam contentione, ut subsisteret, rogatus est. Grimoaldus omnibus modis blandiendo, supplicando, hæreditate quin inter liberos pollicitâ insistere, ne se abiens desereret. Cum nihil exoraretur, nec inuitum retinere placeret, amplis item donato muneribus, Comites additi, qui ad Italiæ fines honorificè deducerent, simul Venusticæ vallis reliquisque circa populis, ipso inscio, imperarent, Romam reuertentem obseruare ad regiam deducendum. Nox euntes inter aspera alpium in campis ad filuam, Breonum oppresserat, cum equum clitellarium incustoditum ab vrsò raptum dilaniari contigit; tum Corbinianum Sarcinam, quæ prius iumentum fuerat, vrsò imponi iussisse ferunt, paruissè beluam, syluestri ingenio deposito, vicariâ operâ toto reliquo itinere functam. Illustre visum miraculum, dignum inter multa, quod posteritatis memoriæ imaginibus additum representaretur. Inde Tridentum Ticinumque progressus, trajecto Pado, iter per Hetruriam Romam tenuit. Vbi que signa, quæ, quam Deo charus esset,

DE S. CORBINIANO

ostenderent, edita. Luitprandus Rex eunti, redeuntique, quantum maximum potuit, honorem habuit, vt neque ad genua accidere, neque se ejus orationibus perquam demissè committere, infra regium fastigium putauerit. Romæ Gregorius appellatus de concilij sententiâ, perstitit respondere, non placere Episcopum priuatam & residem in monasterio vitam ducere, neque munus, quod omnibus precibus orabat, abdicare: quin feliciter cœptum pari curâ prosequeretur, & eò rediret, vbi plurima bonæ frugis spes esset. Adiecta insuper certa, & dilucida sacrarum litterarum testimonia, quibus hæc ipsa confirmabantur. auctoritate & argumentis victus, cum aliquot dies pontificis beneuolentiæ dedisset, accepto com-
meatu, quâ ierat, reuertitur. Vt Tridento Maias, Boicæ tum ditio-
nis primum ab Italia Castellum venit, Castellanos non fefellit, ius-
sus subsistere, dum Grimoaldum consulerent. Ille interim occasio-
nem sequutus, sancti Valentini Episcopi corporis reliquias venerat-
ur. Valentinus enim Batauis olim pulsus, latiori successu in alpes
delatus, Ecclesiam Maijs condidit, in quâ mortuum humauere.
ibi tunc Corbinianus supplicauit. Et montanam proximam regio-
nem per orium lustrans, solo, siluis, frugibusque læto capiebatur,
auio imprimis loco delectatus, cui incolæ Camina nomen fecerant,
Timone & Finali amnibus vtrinque irriguo, de quo jam tunc mer-
cando, & extructo tuguriolo rebus diuinis destinando, cogitabat.
A Grimoaldo reuersi nuntiant, principem in summâ eius expectati-
one esse, sibi adducendi negotium delegatum, quod vt ipso volen-
te propitio exequerentur, venerabundos rogare. Doluit latere non
potuisse: cum verò dissimulandi locus nullus restaret, inuitus assen-
sus est. Theodibaldus, Corbiniano Romam profecto, fato concesser-
at, Pilitrude vxore relictâ, Francâ origine, formâ & nobilitate præ-
stante, quam Grimoaldus adamatam spretâ famâ, & calcatâ fraterni
thori reuerentiâ, justæ coniugis loco domi habebat. Vt rescuiuit Epi-
scopus, auersatus scelus, præmittit, qui semel diceret, se in principis
conspectum neutiquam venturum, quamdiu probum illud ei hæ-
reat, graui additâ inter cætera Pauli Apostoli comminatione, neq;
adulteros, neque fornicatores regnum Dei possessuros. Propè fuit,
vt procax fæmina veterem Herodiadis tragœdiam repeteret, & re-
centia Alperidis in Lambertum, Geilæ in Chilianum, exempla erant
ante oculos: nam constitit agitata esse id genus consilia, non ignaro
periculi Corbiniano, apertè professo, se Ioannis factum imitantem,
nisi quòd Herodes vxorem fratri viuenti tulisse creditur, ejusdem
exitium non perhorrescere. Pergebat nihilominus ablegatis amicis
monere

monere obtestati, tantum piaculum quamprimùm à se molirentur, varia ostentata spe veniæ ad meliorem mentem redeuntibus, & quæ poenarum supplicia peruicaces breui manerent. Quadraginta dies contentio tenuit. Mollitis tandem animis, affuere ad pedes Episcopi ambo conjuges, humi passis brachijs strati, peccatum confessi, detestatique, & diducturos incestum matrimonium, & quæ præterea juberet, omnia facturos polliciti. Cruce signatos expiatisque subleuat, multa monens quam imposterum viuendi rationem orando, sobriè viuendo, pauperibus largiendo insisterent. Cibus inde vna capientibus Caminæ mentio injecta: Grimoaldus faciliè in rem præsentè venire persuadetur, & amœnissimum terrarũ tractum pretio à dominis redemptum, Ecclesiæ S. Mariæ Virginis Frisingæ, quæ Episcopo sedes destinata, contribuit. Arenpekius Christianorum basilicam à Maximiliani martyris ætate id loci stetisse prodidit. Maximilianum autem Cari, & filiorum imperio vixisse, suprà dictum: In Camina Corbinianus templum Sanctorum Valentini & Zenonis memoriã celebre ædificat, vitem circà, & frugiferas arbores ferit, optimũ etiam de proximo agrum, Chories nomine coëmit, erogata pecunia, quam à Pipino Heristallo dudum dono acceperat. Illud prisce interim seueritatis exemplũ edit, quod quàm à nostrorum morum remissione abit, tam vercor, ne parũ fidem inueniat; vñ mensæ assederat, solemni formula bene epulis precatus, principem cani panis frustum animaduertit projicere, cùm sella indignatus exiliens, quæque parata erant propellens, argento humi voluto, sese foras proripit, indignos sacra benedictione clamitans, qui canes eã dignos crederent, sibi constitutum, & cibo & curã illius domũ de cætero abstinere. Pilidrudi diuortium ægrè ferenti, cùm irã & libidine succensã, omnem nocendi aditum quæreretur, plana & prompta visã occasio: & Grimoaldum irritatum verisimile tum illa vrgere, nihil jam reliquum; tentatam à præfule principis patientiam atroci & insignitã injuriã, quam quo animo ferat, multum multumq; referre: si segni, & remisso, omnibus appariturũ, alibi nomen imperij, alibi vim & potestatem esse; secus, si maiestati pares iras gerat, & principalem dignitatem vnus exteri hominis sanguine fanciat. Nihil motus Grimoaldus faminæ vocibus, misit qui abeuntem clementer sustinerent; ipse cum proceribus statim insequutus, nullo non officij genere satisfaciens, vix placatum in Palatium reduxit. In colle ad urbem Ecclesia Stephano Martyri sacra jam tum stabat, quam Corbinianus orationis causa visere solitus: eò cùm aliquando siue valetudine ipse occupatus, siue negotijs, reliquum clerum matutinas

nas Deo laudes dicturum ablegasset, montem subeuntibus, canentium chori clariùs, clariùsque ab Ecclesiâ auditi, & mirifici splendoris tecto, fenestrisque emicantes visi; introgressis, lumen quidem euanuit, suauissimus verò latè odor diffusus, tertio demùm diemissit. Episcopus certior de ostento factus (Clerici enim, qui sacro horrore perculsi, pars ante vestibulum, pars illo vix superato exanimis conciderant, vt sibi quisque redditus, ad eum recurrere) animũ ad locum adjecit, & modicas, quas incoluerat ædes, Ecclesię cõiunxit. ægrè ferre visum famulitium, ob aquæ præsertim inopiam. nam difficiles in tantam tumuli altitudinem quotidianas subuectiones querebatur. Miseratus ergò vir sanctus, solus circumiens, se, quàm mons in meridiem vergit, humi abjicit, suppliciterque aliquandiu orans, terram scipione, quo nitebatur, effodit: ibi tanta aquarum vis erupit, vt & colentium vsibus largè sufficeret, & toto abundè cliuo deflueret, quamdiu ille quidem vixit: mortuo, per annos amplius quinquaginta (vt temporis ratio rescribere postulat; nam in Aribone quadraginta sunt) aruit, donec relato Frisingam corpore, quo miraculum esset testatus, se iterum ostendit adhuc perennis. Nec eò minùs Mariæ Virginis templum dignitate præstabat, Quo ad vespertinas fortè preces tendenti rusticana mulier, veneficij jam antea delata, fit obuiani, comitabantur viri aliquot onere graues: Interrogata, nihil dissimulat, munera ferri principis liberalitate in se collatã, quòd filiolum demonum prestigijs propè perditum, excantatione saluum & incolumem reddidisset: Rarò aliàs Corbinianus sic visus excandescere, equo se præcipitans, fæminæ in os inuolat, & foedè mulctatã dona adimit, inter egenos ad vrbs portam partienda, Grimoaldo fidem Deo toties mutatam exprobrat. Pilidrudes, vt eam venefica cruentatã facie flens atque lamentans adiit, furenti ipsa propior, humile & abjectum Grimoaldi ingenium aspernari, hanc dicere vnam esse Corbiniani confidentiam, se certiori viã manifestarium inimicum vlturum. Ninum ministrorum fidissimum vocat, rem ferro expedire imperat. Et patratum fuisset facinus, nisi Episcopus clam monitus, tectum eã nocte mutasset. Adest summo manè sicarius, domum armatis cingit, Episcopum in cædem deposcit, nec multum tamen quæsitum reperit. Edibus vastatis, dedecore & ignominia oppletus ad dominam reuertitur. Corbinianus ad Christi præscriptum persequentes fugiens prouinciã excedit, Majas vnã cum Clero profectus: hujus enim castelli imperium ad Longobardos reciderat, inter ea, quæ Luitprandum Boijs abstulisse supra dictum: principi simul per certum hominem denunciat, pænas morte

morte persoluendas expectaret, & Pilidrudem eâ ruinâ collapsuram
 sciret, quam vltro innocentibus strueret. At Grimoaldus muliebris
 flagitij agebat ignarus, neque de Episcopi abitu adhuc cognouerat.
 Nuncio excitatus, propere ablegat, qui orent, deprecantur, obte-
 stentur, omnia faciant, vt quibus possint precibus quacunque con-
 ditione reditum euincant. Nequicquam; responsum Iezabelis ca-
 uendas insidias. Designatâ Pilidrude Iezabelis nomine, quæ iti-
 dem Prophetas olim feralibus odijs persecuta. nec moratâ vindi-
 cis Numinis irâ se exserere. Carolus Martellus, Francorum princeps, *Anno post*
 anno post Christum natum septingentesimo vicesimo secundo, tra- *Christi natâ*
 iecto Danubio, in Bojos mouit. Scriptores, vt muta ferè est omnis *1000XXII.*
 eo seculo historia, nec causam expeditionis, nec euenta tradunt: ni-
 si quòd duro & difficili bello Francum victorem defunctum esse
 conuenit. Pace constitutâ, sequenti statim anno rebellatum, & re- *Anno Chr.*
 belles iterum victi, tum gaza ingens de Boijs parta. Pilidrudes cum *1000XXIII.*
 Sinichilde nepte, inter victoriæ præmia abducta. Ita Gregorianæ
 appendicis scriptor auctor est: nam in Aimoino Plectrudis nomen,
 alluto etiam glossmate, perperam pro Pilidrude legitur, quod vtiq;
 Æmilium diligentem scriptorem, neque eum tamen solum fefellit.
 Aribo Pilidrudem Carolum in Galliam sequutam scripsit, post fasti-
 ditam eò miseriarum recidisse, vt, quo diuturniore supplicio scele-
 rum pœnas expenderet, dignitate & bonis eruta, vitâ per extrema
 quæq; ducens, veluti piaculare ostentum a fello circumuectaretur,
 in Italiam tandem incertis erroribus delatam, infelicem ibi animam
 exhalasse. Et liberos paternâ hæreditate excidisse, matris fortunâ
 per varias ærumnas ætatem pressos. Infans, qui magico carmine lu-
 stratus visus reualefcere, expirauit. Grimoaldus conjuratorum fa-
 ctione percussus, Ninus fœdâ & infami morte, dum aluum leuat,
 lanceâ traiectus, periêre. Et vindicta hætenus constitit. Domestici
 annales Grimoaldi mortem in annum septingentesimû siue octa-
 uum, siue nonum referunt. Ex Theodonis filijs Hugibertus super-
 erat, solus jam Boicæ potens, cui benignè & humaniter reuocanti
 Corbinianus non difficulter paruit, summo, quo merebatur, hono-
 re ab eo habitus, sacri lauacri fœdere coniunctos fuisse Aribo pro-
 didit, credo quòd Principis liberos Episcopus tinxerit. Mortem, vt
 ex propinquo imminere, animo præsensit, tam quidem certè & di-
 stinctè, vt diem & omnino horam familiaribus notaret. Erimber-
 tum fratrem ad Luitprandum Regem legat, orat, auctoritatem in-
 terponat, qua Majensium prædiorum possessio Frisingensibus sit
 perpetua. mortui cadauer, quod S. Valentino dudum commenda-
 uerit

DE S. CORBINIANO EPISC. FRISING.

uerit, inibi condipatiatur. Alium ex discipulis ad Hugibertum mit-
tit, qui in eandem sententiam cadauer Maias deferri roget. Octauo
post die lotus rasusque sacram vestem induit, sacrificium offert, &
mysterijs perceptis, domum redit, vbi cum vinum poposcisset, vix
gustato, fronteque cruce signatâ, extremum spiritum, nullâ cum
doloris significatione, reddidit. Funus à ministris Frisingæ ad D.
Mariæ curatum. Apparuit Deo cordi fuisse supremam morituri vo-
luntatē non negligi. Totos dies triginta continens imber inter ve-
hemētes procellas depluit. Tum Hugibertus corpus exhumari man-
dat, quo viuus iusserat deuehendum. integrum repertum est, per o-
mnia suauiter dormienti, quàm aut mortuo, aut ægrotanti similis,
& fuere in magnâ hominum, ad spectaculum confluentium, turbâ,
qui viuere crederent. moto calidus de naribus sanguis fluxit, quem
fictili exceptum in Castello, quod hospitium proximâ nocte
præbuit, terrâ condidere. Maijs Longobardicum præsidium insidi-
as à Boijs veritum, funus non nisi ostenso Liutprandi diplomate ad-
misit, tum quoque loculo scrutato, stragula, sudariumque capitis,
vt euoluere cadauer spirantis habitus conspectum, & integer ite-
rum sanguis naribus manauit. Accessere alia tum in itinere, tum
Maijs miracula. Vt ad S. Valentini humatus, triduo post intempe-
stâ nocte in eâ ipsâ Ecclesiâ visa candidissima funalia tanto splēdore
exardescere, vt diem vincere crederentur, & iucundissimus odor fu-
sus est. Annum septingentesimum tricesimum annales numerant.
Hæc Marcus ex vitâ S. Corbiniani. Non pauciora Vitus Arenbecki-
us in Chronicis Bajoariorum à pag. 49. vsque ad pag. 57.

sed vereor, ne lectori hæc ipsa nimis multa
videantur.

